

05 september 2021

EEN VERBINDENDE SCHAKEL ZIJN

Bijbellezing: Amos 7

Afgelopen week hadden Lizette en ik met twee andere personen uit onze gemeente een gesprek over de kloof tussen de kerk en het dagelijks leven. Sommigen zullen er misschien heel geen last van hebben, maar anderen zullen het maar al te goed herkennen: wat je hier op zondag hoort, ziet, zingt, doet... dat lijkt soms kilometers ver af te staan van wat je doordeweeks doet, moet en ervaart. Vooral jongeren kunnen daar last van hebben. Dan wordt er in de kerk gelezen over een profeet in Israël in de achtste eeuw voor Christus en wat daar en toen allemaal is gebeurd... en morgenavond gaat het weer gewoon over buitenspel bij voetbal of je huiswerk voor dinsdag, of noem maar iets. Twee soms zulke zo gescheiden werelden: geloof en kerk aan de ene kant... en je dagelijks leven aan de andere kant. Herken je dat ook?

Nou, daar valt heel veel over te zeggen. Die kloof tussen de het geloof en de kerk aan de ene kant en het dagelijks leven aan de andere kant kan te maken hebben met de vormgeving van de diensten, die je misschien niet altijd zo mee kan maken. Het heeft soms ook te maken met hoe je zelf inzet toont en met andere mensen die heel anders zijn dan jij wil proberen om samen God te zoeken. Er valt heel veel over te zeggen, maar voor nu wil ik er één aspect uit halen.

Iets wat ik van Amos heb geleerd. Want die wereld waarin je leeft ... en de God waarin wij geloven, ons geloof... weet je hoe dit twee soms zo gescheiden werelden bij elkaar te brengen zijn...? *De schakel, de verbindende schakel daartussen, dat ben jijzelf. Dat bent u. En ik.* Nou, daar hoop ik iets over uit te leggen. Over hoe u en ik een schakel kunnen zijn tussen de Heere God en de wereld om ons heen.

Dat heb ik van Amos geleerd, zo zei ik. Even over Amos: Amos zag het helemaal verkeerd gaan met Israël... Of nu ja, of hij dat zomaar zag? Er was eigenlijk niet eens zoveel van te zien dat het verkeerd ging met Israël, want – ik heb het wel vaker verteld – Israël, het noordelijke rijk van Israël, was waarschijnlijk best welvarend, stabiel, rustig. Best een fijn land om te wonen. Er was niet zoveel van te zien dat het slecht ging met Israël, maar God had de ogen van Amos geopend voor hoe het er *werkelijk* met Israël voorstond: wat een onrecht! Wat een ongelijkheid in inkomen, in kansen, in mogelijkheden. Rijken werden steeds rijker en armen steeds armer. Gemiddeld genomen was er een grote welvaart, maar als je dieper keek: wat waren veel mensen de dupe van oneerlijkheid, het leek wel alsof sommige mensen meer waard waren dan andere mensen, of dat zij dat in ieder geval dachten te zijn. Nu, dat moest Amos aan de kaak stellen namens God. Hij moest

gaan vertellen dat God hier van gruwde..., dat God het niet kon aanzien dat men geen verantwoordelijkheid voor elkaar nam... en dat God dit alles daarom niet ongestraft zal laten. Nu, we hebben in de afgelopen weken al een heel aantal kritische, vlijmscherpe woorden van Amos hierover gelezen. Woorden die pijnlijk dicht bij onze samenleving, onze wereld anno 2021 kwamen. Maar nu vanaf hoofdstuk 7 komen wij in een ander gedeelte van zijn boek terecht. Hetzelfde thema, maar Amos krijgt nu een aantal visioenen van God te zien, droombeelden waarin wordt uitgebeeld hoe het met Israël zal aflopen.

Het eerste visioen dat Amos kreeg, ging over een sprinkhanenplaag (vers 1). Amos zag in een droom een enorme menigte sprinkhanen die het nagras kaalvraten. De eerste oogst was geweest, de oogst voor de koning, voor de belasting zeg maar... en nu mocht eindelijk het volk ook een graantje van de oogst meepikken... en wat gebeurde er? Sprinkhanen! Allemaal sprinkhanen. Er bleef niets voor het volk over. Een huiveringwekkend beeld van de toekomst van Israël: heel het land zal een kale vlakke worden. God zal ingrijpen – want ja, Amos vertelde: God had die sprinkhanen tot leven gebracht – God zal ingrijpen, Israël zal niet eindeloos met al haar onrecht verder kunnen gaan. Er zal helemaal niets van Israël overblijven. Maar wat doet Amos als hij uit deze droom wakker wordt, als hij dit visioen heeft gezien...? Amos gaat bidden. Hij roept, hij roept tot God: 'Heere, HEERE, vergeef toch!'

Bij het tweede visioen is het precies hetzelfde. Vers 4: *Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien en zie: de Heere HEERE riep uit dat Hij een rechtszaak wilde voeren door middel*

van vuur. Het verslond de grote watervloed. Ook verslond het een stuk land. Weer een visioen van God Die daadkrachtig zal optreden. God zal nu een vuur zenden. Dat vuur zal eerst al het water rondom de aarde laten verdampen (= de watervloed. Volgens het oude wereldbeeld bevond zich boven en onder de platte wereld water, water onder de aarde en water boven de aarde.) En als die grote watervloed verdampt is, dan zal het vuur *de aarde* verslinden. Er zal een enorme droogte komen. Geen druppel water zal er meer beschikbaar zijn, geen druppel water zal God meer op de aarde laten vallen. Weer een angstaanjagend beeld van het Goddelijk oordeel over Zijn volk Israël. ... En wat doet Amos. Precies hetzelfde! Hij roept tot God (vers 5). Ja, echt roepen: *Heere, HEERE, houd toch op!* Laat het stoppen! ... *Hoe zou Jakob* (dat is de andere naam voor Israël), *hoe zou Jakob staande kunnen blijven?*

Weet u misschien nog vanuit de eerste preek over Amos, waar Amos vandaan kwam? Uit Juda. Het zuidelijke gedeelte van groot-Israël. Het noordelijke Israël en het zuidelijke Juda waren met elkaar in strijd. Israël en Juda waren twee broers die totaal niet met elkaar door een deur konden. Daarom was het al heel apart dat God iemand uit *Juda* had geroepen om in *Israël* het oordeel te gaan

verkondigen. Maar Amos was gegaan om Gods woorden over te brengen. Hij had Israël gewaarschuwd, het oordeel van God aangekondigd. Ongeacht de reacties die hij zou krijgen... en die reacties waren er... en ze waren bepaald niet prettig. En wat horen wij Amos nu doen? Bidden, roepen voor Israël! ... Jona, Amos' collega, zat handen-wrijvend te wachten bij de stad Nineve op het moment dat God vuur uit de hemel zou laten neerdalen en al die mensen eens een lesje zou leren. Maar Amos niet. Hij bidt. Hij roept voor zijn vijanden. Hij smeekt: 'Heere, nee! Houd op!'

Roepen tot God

Ik had het in het begin van de preek over die verbindende schakel die wij zijn tussen die twee verschillende werelden van God en geloof aan de ene kant en alles wat je in je dagelijks leven om je heen ziet en doet aan de andere kant. Nu, Amos is zo'n verbindende schakel tussen die twee werelden. Het viel eigenlijk niet bij elkaar te brengen: dat dagelijkse leven in Israël, wat daar allemaal voor rottigheid gebeurde, een keurige samenleving maar ondertussen... en aan de andere kant: die heilige God, niet met het oog te zien zo groot en zo heilig. Twee totaal verschillende werelden. Maar Amos staat daar tussen... en hij brengt die ene wereld, die dagelijkse barre werkelijkheid... in verbinding met die andere werkelijkheid, hij brengt die dagelijkse wereld voor Gods troon.

Nu, dat is ook jouw en mijn taak. Om die dagelijkse werkelijkheid voor Gods troon te brengen. *Jij bent die verbindende schakel.* Hoe dan? ... Nu, heel concreet: als je morgenavond weer naar de korfbal gaat – wat helemaal niets met de kerk lijkt te maken te hebben - denk dan nog even aan God waar wij zondag over hebben gezongen met elkaar. Weet je nog dat eerste lied? 10.000 redenen tot dankbaarheid? Nou, dat je kan korfballen, dat is een van die 10.000 redenen. Dat staat niet los van God en geloof en kerk. Nee, je hebt van God je lichaam, je conditie en je sportmogelijkheden ontvangen. Breng die dagelijkse werkelijkheid voor Gods troon: dank God! Maar ook andere dingen: dat huiswerk waar je misschien zo tegenop ziet, of als u of jij naar het ziekenhuis moet deze week, of dat conflict waar je in bent belandt, of..., breng ook die dingen van de dagelijkse werkelijkheid voor Gods troon. Bid. Roep. Wees zelf zo'n verbindende schakel.

Bij Amos ging het om andere dingen dan korfbal, huiswerk of een ziekenhuisbezoek. Het ging bij Amos om een wereld vol onrecht. Om mensen die geen kansen kregen. Om kinderen die geen toekomst hadden. Amos bracht *dat* alles wat hij zag voor Gods troon. Amos had ook kunnen zeggen: 'het is hun eigen schuld, laten ze het in Israël zelf maar uitzoeken. Wat kan ik eraan doen?' Nou, hij kon tenminste één ding: over al zijn oordelen en eigen meningen heenstappen en roepen tot God.

Dat is wat wij hier in de kerk ook doen. En wat u thuis of wat jij zelfs op de fiets in gedachten ook mag doen: niet veroordelen, vanaf een afstandje je mening vormen over die ander of wat er allemaal gebeurt, maar roepen tot God. Die wereld en al die ellende van de wereld bij God brengen. Ja, natuurlijk moet je er ook wat concreet aan *doen*. Maar soms kan je er zo weinig aan doen. Maar je kunt wel roepen. Want iedereen kan roepen. Roepen tot God. Vergeef! Laat het stoppen!

Ik vraag me af hè, wat het bij Amos is, dat hij zo roept voor Israël. Ik vertelde al dat hij in Israël bepaald niet welkom zou zijn geweest als Judeeër. Waarom liet Amos ze niet in hun eigen sop gaar koken? ... Was het liefde voor die mensen, liefde ondanks alles, omdat ook die mensen schepselen van God waren, kostbare mensen hoewel zo veranderd? Of zou het anders geweest zijn? Was het misschien het oordeel van God, waar Amos zo onder de indruk van was, toen hij het moest verkondigen? Die mensen waren dan wel slecht, maar als echt Gods terechte woede over deze verpeste wereld los zou barsten..., ja, dat gun je zelfs je ergste vijand niet...! ... Waarom zou u roepen tot God voor die mensen in Haïti, Afghanistan, voor die eenzame klasgenoot, of voor dat familielid waar zo niet mee om te gaan is? Voor Amos was het blijkbaar geen vraag. Die mensen hadden Gods genade nodig, wie zij ook waren. Die schepselen van God hadden hun Schepper nodig! Wat zou het vreselijk zijn als zij het zonder Gods hulp en genade zouden moeten doen, dan waren zij verloren, echt! En daarom riep Amos. Daarom wilde hij zo'n verbindende schakel zijn. Die wereld die je om je heen ziet, alles wat er gebeurt... zal jij ook voor hen zo'n verbindende schakel zijn, zoals Amos? Met passie, met bewogenheid, dat het je raakt..., laat je je erdoor raken en breng je het bij God door gewoon op je eigen eenvoudige manier te bidden, te roepen tot God?

En... God verhoorde Amos. Twee keer, na het eerste en na het tweede visioen lezen wij (vers 3 en vers 6): *toen kreeg de HEERE hier berouw over. Het zal niet gebeuren, zei de HEERE.*

Nou ja, uiteindelijk is het oordeel van God toch wel gekomen. Amos kreeg namelijk nog meer visioenen te zien (hoofdstuk 8), waarin het oordeel van God steeds duidelijker en concreter werd uitgebeeld. Want Israël bleef haar eigen doodlopende weg kiezen. Maar ik vind het toch wel heel bijzonder dat dat geroep van die biddende boer – ik ben heel geen professionele profeet, zo horen wij Amos over zichzelf zeggen, maar gewoon een veehouder en vijgenteler – ik het vind het wel heel bijzonder dat dat geroep van die eenvoudige Amos van invloed is op Gods oppermachtige werk. Dat kan je je toch niet voorstellen? Maar je ziet het wel vaker in de Bijbel: het gebed van Mozes voor Zijn volk, waardoor God toch besluit om met Zijn volk door te gaan. Het gebed van Elia, waardoor er geen regen kwam in Israël. En weer een gebed van Elia, nu wel om regen en het begint te regenen. Zo'n gebed van een klein mensje als Elia is blijkbaar nog meer bepalend dan de wereldomvattende en eeuwige natuurwetten.

Zo gaat het niet altijd. Zeker niet. Daar kan ik nog heel veel dingen over zeggen. Ook Amos zag dat het uiteindelijk toch anders afliep met het volk Israël. Maar toch: God neemt blijkbaar ons bidden en roepen uiterst serieus en geeft het een plek in Zijn plan met deze wereld. Die mensen die een verbindende schakel tussen God en onze dagelijkse wereld willen vormen, die zijn blijkbaar heel belangrijk. Die wil de Heere God in Zijn plan opnemen, gebruiken.

Getuigen aan de wereld

Amos - dat is het tweede wat ik wil noemen - was ook op een andere manier een verbindende schakel tussen God en geloof aan de ene kant en de dagelijkse wereld om hem heen aan de andere kant. Hij riep niet alleen woorden richting God..., maar *hij moest ook namens God woorden tot de mensen spreken*. Woorden die niet bepaald welwillend werden ontvangen door die mensen, Daarover ging het in het tweede gedeelte dat wij hebben gelezen. Amos wordt door Amazia, de priester van Bethel aangesproken op zijn woorden en gesommeerd om zijn mond te houden. 'Ga maar terug naar Juda en profeteer daar maar, maar hier niet meer!'

Ook wij als kerk hebben namens God een boodschap voor de wereld. We moeten niet hoog van de toren blazen hoor, want wij zijn zelf geen haar beter dan de wereld om ons heen. Wij weten het dus ook echt niet beter allemaal. Maar God wil Zijn boodschap aan de wereld via u en mij, aan de wereld kwijt. Maar je kunt wel op je vingers natellen: als die dagelijkse wereld van alles wat wij zien, doen en horen... en die wereld van God en geloof zo ver van elkaar verwijderd zijn..., dan zal die boodschap van God voor de wereld niet zomaar gelijk landen. Het is een hele mooie boodschap van God hoor: Gods liefde voor de wereld! God Die de wereld zo lief had dat Hij Zijn Zoon heeft gezonden. Gods genade die nog groter is dan al onze fouten. Gods trouw. God Die ons roept. God Die een rechtvaardige, een goede wereld wil hebben en niet allemaal onrecht en ongelijkheid. Welke boodschap kan er nog mooier zijn? ... Maar die woorden van God zijn ook dynamiet: het blaast je hele leven op. Vanaf nu moet je echt je leven anders inrichten. Gericht op God. En gericht op je naaste. Je kunt niet in je oude, vertrouwde patronen, waarin je bent vastgeroest, doorgaan. Het roer moet echt om.

Nu, daar zat men in Israël niet op te wachten. En daar zit men in onze tijd net zo goed niet op te wachten. Je ziet dat Amos met zijn woorden – je zou zeggen: een onschuldige boer die gewoon een grote mond heeft, laat hem toch? – je ziet dat Amos met zijn woorden heel wat losmaakt. Vanuit de priesters komt er weerstand. Priester Amazia beveelt Amos weg te gaan. Maar ook vanuit het koningshuis van Israël komt er weerstand, want Amazia heeft contact gezocht met koning Jerobeam over deze zaak en vertelt hoe staatsgevaarlijk Amos is. Het gaat hier blijkbaar niet alleen om een discussie tussen priester Amazia en Amos. Er zitten twee werelden achter, twee werelden zo op afstand van elkaar. Aan de ene kant: Amazia en de priesters, de tempel, het koningshuis, heel het volk. En aan de andere kant God Zelf en Zijn profetenwoord.

Je moet daarom wel lef hebben om een verbindende schakel te zijn. Want iets van God met je omgeving delen, dat is knap lastig. Ja, van Gods liefde mag je wel vertellen mischien. Een God Die het altijd met ons eens is, Die onze keuzen volgt en Die ons kracht geeft..., daar mag je vaak wel over vertellen. Maar een God Die het onrecht aan de kaak stelt... een God Die ruimte voor Zichzelf in ons leven opeist... een God Die wil dat wij Hem op de eerste plek zetten op ons prioriteitenlijstje... dat is een stuk lastiger. Dan kan het er soms om spannen. Dan ben je als

christelijke partij opeens niet meer welkom in de formatie-gesprekken, omdat je keuzen te anders, te weinig vooruitstrevend zijn. Of dan kan je in landen als Noord-Korea en Iran als staatsgevaarlijk worden beschouwd. Je kunt zelfs gedoe in je eigen kerk krijgen, als je zo radicaal bent als Amos, Amos kwam lijnrecht tegenover priester Amazia te staan. Echt een verbindende schakel willen zijn en van God willen getuigen met je woorden en je daden, dat kan je je carrière kosten, de hele samenleving kan zich tegen je keren, want Gods woorden gooien alles op kop... omdat het woorden zijn uit een totaal andere wereld die zo ver verwijderd kan zijn van onze gewone dagelijkse wereld.

Ik wil wel voor iets waarschuwen: ik hoor soms christenen van alles roepen en als er dan vanuit de samenleving commentaar komt, dan is het antwoord: 'zie je wel! De samenleving is tegen God. Dit is geestelijke tegenstand die wij nu ondervinden.' Nee, wel voorzichtig zijn. Amos was radicaal, vlijmscherp..., maar we kunnen niet alles zomaar roepen namens God. Het is echt belangrijk dat wij met elkaar zoeken wat God tot ons te zeggen heeft en wat God aan deze wereld wil zeggen. En daarom is de kerk, de preek, maar ook het zelf Bijbellezen zo belangrijk. Niet zomaar roepen, gaan profeteren. Nee, laat je eerst *aanspreken* door God, voordat je de wereld met je woorden of je daden wilt aanspreken.

Maar Amos getuigde dus wel. En dat vind ik zo mooi! Wat ik al noemde: zou Amos toch liefde hebben gehad voor Israël? Zou hij in die corrupte en eigenwijze mensen daar toch schepselen van God, Gods beeld hebben gezien? Of zou hij zo onder de indruk zijn geweest van Gods oordeel, dat hij zijn ergste vijanden daar zelfs voor wilde bewaren? *Wil jij zo'n verbindende schakel zijn tussen de wereld waarin je dagelijks leeft en de wereld van God en geloof en kerk? Een verbindende schakel te zijn door te roepen tot God voor deze wereld en de mensen van deze wereld? En door Gods boodschap in je woorden en je daden en je gedrag aan de mensen door te geven?*

Zo'n 750 jaar na Amos liep er nog een Man in vijandelijk gebied te profeteren op deze aarde ... De mensen moesten ook van Hem weinig hebben. Hij had wel volgers hoor, maar er ontstond steeds meer spanning, dreiging.. en uiteindelijk kwam Hij volledig alleen te staan. Priesters en de machthebbers spanden samen om Hem onschadelijk te maken. Waarom? Deze Man was zo vol van Gods liefde, maar Zijn woorden braken stuk op de harde werkelijkheid van de samenleving, het onrecht, het gebrek aan liefde en verantwoordelijkheid. En toch bleef deze Man, net zoals Amos getuigen. Omdat Hij van God gezonden was.

Nee, je zag niets bijzonders aan Hem. Gewoon een alleedaags iemand. Het had gewoon een boer zoals Amos, kunnen zijn. Hij noemde Zichzelf de Herder. Je zag niets bijzonders aan hem, maar Zijn woorden brachten alles in beroering. Want het waren woorden van God Zelf. Woorden van genade en liefde voor een wereld in schuld. Woorden van vergeving. Maar ook woorden dat het echt anders moest. Woorden die de wereld binnenstebuiten

keerden en alles van het gewone dagelijkse leven op de kop gooiden.

Toen deze Man de mond werd gesnoerd en Hij onschaadelijk werd gemaakt, deed Hij iets heel opmerkelijks. Je hoorde Hem in al Zijn lijden bidden: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!' Hij bad voor al die mensen die Hem niet begrepen en Hem weg wilden hebben. Hij riep tot de hemel voor deze wereld. Hij was de verbindende schakel tussen Gods wereld en onze wereld. Hij bracht met alles wat Hij had Gods boodschap tot de mensen. En Hij riep voor deze wereld tot God en gaf Zichzelf als een offer. Deze Mens bracht die twee totaal verschillende werelden weer bij elkaar. Hij was de verbindende schakel. De Middelaar, zo noemen wij het met Bijbels jargon.

Als jij morgen weer je eigen dagelijkse wereld in gaat en u ook al de gewone dingen, alledaagse drukten tegemoet gaat... zal je dan proberen om een verbindende schakel te zijn? Kijk maar naar Jezus. Want dat was die Man waar ik het over had. Hij wilde voor jou en voor mij een verbindende schakel, de verbinding tot God, zijn. Volg Zijn voorbeeld in Zijn roepen en bidden voor de wereld... en in Zijn getuigen en betrokken zijn op de mensen die zo op afstand van Hem stonden. ... En weet: eens zullen deze twee werelden weer één wereld zijn. Dan zal de verdorven aarde weer hemels zijn, dan zal de hemel op aarde zijn. Dan zal, zo zegt de Bijbel heel mooi, God alles in allen zijn. Maar wees tot die tijd een verbindende schakel.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 06-40632938 // dekruijf@live.nl